UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

15 päivänä syyskuuta 2016 *

Kilpailu — Määräävän markkina-aseman väärinkäyttö — Maailmanlaajuiset yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen markkinat — Päätös, jolla määräävässä asemassa olevan yrityksen antamat sitoumukset tehdään velvoittaviksi — Asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artikla

Asiassa T-76/14,

Morningstar, Inc., kotipaikka Chicago, Illinois (Yhdysvallat), edustajinaan S. Kinsella, K. Daly, P. Harrison, solicitors, ja asianajaja M. Abenhaïm,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään F. Castilla Contreras, A. Dawes ja F. Ronkes Agerbeek,

vastaajana,

jota tukevat

Thomson Reuters Corp., kotipaikka Toronto (Kanada),

ja

Reuters Ltd, kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta),

edustajinaan A. Nourry, G. Olsen ja C. Ghosh, solicitors,

väliintulijoina,

jossa on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta kanteesta, jossa vaaditaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 102 artiklan ja ETA-sopimuksen 54 artiklan mukaisesta menettelystä 20.12.2012 annetun komission päätöksen C(2012) 9635 (asia COMP/D2/39.654 – Reuters Instrument Codes (RIC-KOODIT)) kumoamista,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. Gratsias sekä tuomarit M. Kancheva ja C. Wetter (esittelevä tuomari),

kirjaaja: hallintovirkamies L. Grzegorczyk,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 3.3.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tausta

1 Euroopan yhteisöjen komissio päätti 30.10.2009 aloittaa menettelyn Thomson Reuters Corporationia ja sen välittömässä tai välillisessä määräysvallassa olevia yrityksiä, mukaan lukien Reuters Limited (jäljempänä TR), vastaan, sillä niiden väitettiin käyttäneen väärin määräävää asemaansa maailmanlaajuisilla yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen markkinoilla.

2 Komissio esitti 19.9.2011 [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 9 artiklan 1 kohdan mukaisen ennakkoarvioinnin, jonka se antoi tiedoksi TR:lle 20.9.2011.

3 Ennakkoarvioinnin mukaan TR:llä on määräävä asema maailmanlaajuisilla yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen markkinoilla. TR on saattanut käyttää väärin määräävää asemaansa asettamalla tiettyjä rajoituksia Reuters Instrument Codes -koodien (RIC-koodien) käytön osalta. RIC-koodit ovat lyhyitä aakkosnumeerisia koodeja, jotka TR on luonut ja joilla tunnistetaan arvopaperit ja niiden kaupankäyntipaikat.

4 TR kieltää asiakkaitaan käyttämästä RIC-koodeja tietojen hakemiseen muiden palveluntarjoajien yhdennetyistä reaaliaikaisista tiedonsyöttöpalveluista ja estää kolmansia osapuolia ja kilpailevia palveluntarjoajia luomasta ja ylläpitämästä RIC-koodeja sisältäviä vastaavuustaulukoita, joiden avulla TR:n asiakkaiden järjestelmät voisivat toimia yhteen muiden tarjoajien yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen kanssa. Komissio katsoi ennakkoarvioinnissaan, että kyseiset menettelyt luovat huomattavia esteitä tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajan vaihtamiselle ja niissä on kyse SEUT 102 artiklan ja (Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 54 artiklan mukaisesta määräävän aseman väärinkäytöstä.

5 TR esitti 8.11.2011 asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan 1 kohdan nojalla komissiolle sitoumusehdotuksen komission ennakkoarvioinnissaan havaitsemien ongelmien ratkaisemiseksi.

6 Tässä sitoumusehdotuksessa TR ehdotti muun muassa, että

— sen asiakkaat saavat tehdä RIC-koodeja koskevan laajennetun lisenssisopimuksen (jäljempänä ERL-lisenssi). ERL-lisenssi antaa asiakkaalle mahdollisuuden kuukausittaista lisenssimaksua vastaan käyttää RIC-koodeja tiedon hakemiseen kilpailevien palveluntarjoajien yhdennetyistä reaaliaikaisista tiedonsyöttöpalveluista ja siten vaihtaa osan tai kaikki sovelluksistaan

— se antaa tarvittavat tiedot, jotta sen asiakkaat voivat luoda vastaavuuksia RIC-koodien ja kilpailevien palveluntuottajien koodijärjestelmän välille vaihtaakseen palveluntuottajaa.

7 Komissio julkaisi 14.12.2011 Euroopan unionin virallisessa lehdessä asetuksen N:o 1/2003 27 artiklan 4 kohdan mukaisen tiedonannon, jossa se esitteli lyhyesti asian ja sitoumukset ja kehotti asianomaisia kolmansia osapuolia esittämään TR:n ehdotusta koskevat huomautuksensa.

8 Komissio antoi 7.3.2012 TR:lle tiedoksi kolmansilta osapuolilta markkinatutkimusta koskevan tiedonannon julkaisemisen jälkeen vastaanottamansa huomautukset.

9 TR esitti 27.6.2012 vastauksena esitettyihin huomautuksiin ehdotuksen tarkistetuista sitoumuksista. Pääasialliset muutokset olivat seuraavat:

— ERL-lisenssimaksua alennettiin

— ERL-lisenssimaksun rakennetta ei ollut enää sidottu mahdollisiin olemassa oleviin alennuksiin, joita myönnettiin TR:n yhdennetyistä reaaliaikaisista tiedonsyöttöpalveluista. Sitä myös muutettiin yksinkertaisemmaksi ja avoimemmaksi

— ERL-lisenssiä voitiin käyttää kaikkialla maailmassa edellyttäen, että asiakkaalla on todellista liiketoimintaa Euroopan talousalueella (ETA)

— ERL-lisenssi kattoi RIC-koodit, jotka liittyvät yhdestä ainoasta lähteestä peräisin oleviin pörssin ulkopuolisiin (OTC) välineisiin kyseessä olevan palveluntarjoajan suostumuksella (paitsi jos TR on ainoa pörssin ulkopuolisiin välineisiin liittyvien tietojen toimittaja palveluntarjoajan vaihtamishetkellä)

— ERL-lisenssi kattoi palvelinpohjaisiin sovelluksiin liittyvät yksityiset käyttäjäsovellukset (ilman lisämaksua)

— alkuperäisen viiden vuoden jakson, jonka aikana asiakkaan oli mahdollista hankkia ERL-lisenssi, jälkeen asiakas saattoi jatkaa asiakkuuttaan kahdella vuodella nimellistä maksua vastaan

— erillisen, kolmansina osapuolina oleville kehittäjille tarkoitetun lisälisenssin (jäljempänä kehittäjälisenssi) tarjoaminen, jotta nämä voivat laatia koodien vastaavuustaulukoita, joiden ansiosta TR:n asiakkaat voivat vaihtaa helposti palveluntarjoajaa.

10 Komissio käynnisti 12.7.2012 toisen markkinatutkimuksen ja julkaisi muutetut sitoumukset asetuksen N:o 1/2003 27 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

11 Komissio antoi 25.9.2012 TR:lle tiedoksi toisen markkinatutkimusta koskevan tiedonannon julkaisemisen jälkeen kolmansilta osapuolilta vastaanottamansa huomautukset.

12 TR esitti 7.11.2012 kolmannet sitoumukset (jäljempänä lopulliset sitoumukset), jotka sisältävät seuraavat lausekkeet:

— lopullisten sitoumusten 7.1 kohdan sisältämä lauseke sisältää ilmaisun ”kolmantena osapuolena oleva kehittäjä” korjatun määritelmän, jonka ansiosta kolmantena osapuolena olevat kehittäjät voivat tehdä sopimuksia muiden yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajien kanssa luodakseen vastaavuustaulukoita, joiden ansiosta TR:n asiakkaat voivat vaihtaa palveluntarjoajaa

— kolmantena osapuolena olevilla kehittäjillä on oikeus paitsi ”luoda” vastaavuustaulukoita, myös ”ylläpitää” niitä (kehittäjälisenssin 1.8 kohdan sisältämä lauseke)

— lopullisten sitoumusten liitteenä oleva kehittäjälisenssi ei sisällä enää muutettujen sitoumusten liitteenä olevan kehittäjälisenssin 3.5 kohdan sisältämää lauseketta. Kyseinen lauseke koski sääntöjä, joiden nojalla kolmantena osapuolena oleva kehittäjä ei voinut ”väittää, että sallittujen RIC-koodien käyttäminen kolmansien osapuolten tietojen löytämiseksi o[lisi] käytännöllistä tai mahdollista kaikissa olosuhteissa eikä [voisi] aiheut[taa] tietojen yhteensoveltuvuusongelmia tai muita toiminnallisuusongelmia”.

— lopullisten sitoumusten 3.2.8 kohdan ja kehittäjälisenssin 1.3 kohdan c alakohdan sisältämissä lausekkeissa annetaan kolmantena osapuolena oleville kehittäjille ja muille yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajille lupa tehdä yhteistyötä vastaavuustaulukoiden luomiseksi, ylläpitämiseksi ja markkinoimiseksi

— lopullisten sitoumusten 3.2.9 kohdan ja kehittäjälisenssin 1.3 kohdan d alakohdan ja 1.4 kohdan sisältämissä lausekkeissa parannetaan niiden tietojen tasoa, joita kolmantena osapuolena olevat kehittäjät ja muut yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajat voivat vaihtaa. Tämän seurauksena kolmantena osapuolena olevat kehittäjät voivat tarjota muille yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajille RIC-koodeja koskevia kuvailevia viitetietoja (muttei itse RIC-koodeja) tilanteessa, jossa kolmantena osapuolena oleva kehittäjä ei ole voinut luoda vastaavuustaulukkoa kilpailevan reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajan koodijärjestelmän osalta.

13 TR:n lopullisten sitoumusten liite V sisältää myös lausekkeen niiden valvonnasta vastaavan toimitsijamiehen nimittämisestä. Hänen tehtävänään on valvoa näiden sitoumusten noudattamista ja raportoida siitä komissiolle säännöllisesti ja mahdollisesti ehdottaa komissiolle toimenpiteitä kyseisten sitoumusten noudattamisen takaamiseksi sekä raportoida lopullisten sitoumusten liitteessä IV tarkoitetun riitojenratkaisumenettelyn tuloksesta.

14 Komissio katsoi, että kyseiset sitoumukset olivat riittäviä ratkaisemaan havaitut kilpailuongelmat. Tämän seurauksena komissio teki 20.12.2012 asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan 1 kohdan nojalla Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 102 artiklan ja ETA-sopimuksen 54 artiklan mukaisesta menettelystä annetun päätöksen (asia COMP/D2/39.654 – Reuters Instrument Codes (RIC-KOODIT)), josta tehty tiivistelmä julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä (EUVL 2013, C 326, s. 4; jäljempänä riidanalainen päätös) ja jolla TR:n ehdottamat sitoumukset tehtiin velvoittaviksi. Tässä päätöksessä komissio toteaa myös, että näiden sitoumusten vuoksi jatkotoimille ei ole enää perusteita.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

15 Tämä kanne on tullut vireille kannekirjelmällä, jonka kantaja jätti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 4.2.2014.

16 Komissio toimitti vastineensa 16.5.2014.

17 Kantajan vastauskirjelmä jätettiin unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 5.8.2014.

18 Prosessinjohtotoimena unionin yleinen tuomioistuin (kahdeksas jaosto) pyysi 27.8.2014 komissiota toimittamaan nyt käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan 1 kohdan nojalla toteuttamastaan ennakkoarvioinnista version, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja. Komissio noudatti tätä pyyntöä asetetussa määräajassa.

19 Komission vastauskirjelmä saapui unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 16.10.2014.

20 Unionin yleisen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston puheenjohtaja hyväksyi 21.10.2014 antamallaan määräyksellä TR:n väliintulohakemuksen, joka oli jätetty unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 22.5.2014.

21 TR jätti väliintulokirjelmänsä 2.1.2015.

22 Asianosaisten huomautukset TR:n väliintulokirjelmästä toimitettiin unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon asetetussa määräajassa.

23 Esittelevän tuomarin ehdotuksesta unionin yleinen tuomioistuin (kahdeksas jaosto) päätti aloittaa menettelyn suullisen vaiheen ja työjärjestyksensä 89 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettuna prosessinjohtotoimena kehotti komissiota toimittamaan markkinatoimijoiden Euroopan unionin virallisessa lehdessä 14.12.2011 ja 12.7.2012 julkaistuihin kyselyihin antamista vastauksista versiot, jotka eivät sisällä luottamuksellisia tietoja. Se noudatti tätä kehotusta asetetussa määräajassa.

24 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 3.3.2016 pidetyssä istunnossa.

25 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

— ottaa kanteen tutkittavaksi

— kumoaa riidanalaisen päätöksen kokonaisuudessaan joko siltä osin kuin se koskee reaaliaikaisen tiedonsyöttöpalvelun tarjoajia tai siltä osin kuin se koskee kantajaa

— toteuttaa kaikki muut tarpeellisiksi katsomansa toimenpiteet

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

26 Komissio ja väliintulija vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin

— hylkää kanteen

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

27 Kantaja väittää, että sen nostama kanne voidaan ottaa tutkittavaksi, koska riidanalainen päätös koskee sitä SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla suoraan ja erikseen. Riidanalainen päätös, jolla rajoitetaan sen mahdollisuutta tehdä sopimus TR:n kanssa RIC-koodeista, koskee sitä suoraan, koska kyseisessä päätöksessä suljetaan kilpailevat yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajat nimenomaisesti niiden henkilöiden joukon ulkopuolelle, jotka saavat hankkia lisenssejä. Sen osalta, että päätös koskee sitä erikseen, kantaja katsoo osallistuneensa aktiivisesti hallinnolliseen menettelyyn, jonka päätteeksi riidanalainen päätös tehtiin. Lisäksi se kuului hallinnolliseen menettelyyn osallistuneiden henkilöiden suljettuun ja yksilöitävissä olevaan piiriin. Lisäksi riidanalaisella päätöksellä sallitaan sen pääasiallisen kilpailijan ammatillinen käyttäytyminen, mikä vaikuttaa sen asemaan merkityksellisillä markkinoilla.

28 Komissio kiistää kantajan väitteet ja katsoo esittämättä kuitenkaan muodollisesti työjärjestyksen 130 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua oikeudenkäyntiväitettä, että kanne on jätettävä tutkimatta.

29 On muistutettava, että SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa sallitaan se, että henkilö, joka ei ole toimen adressaatti, nostaa kumoamiskanteen kyseisestä toimesta, jos se koskee tätä suoraan ja erikseen.

30 Oikeuskäytännön mukaan kantajan asiavaltuutta arvioidaan niiden vaikutusten suhteen, joita riidanalaisella toimella on sen oikeusasemaan, siltä osin kuin riidanalainen toimi koskee yhtäältä kantajaa suoraan, minkä osalta edellytetään, että kyseisellä toimella on välittömiä vaikutuksia kantajan oikeusasemaan ja ettei se jätä niille, joille se on osoitettu ja joiden tehtävänä on sen toimeenpano, ollenkaan harkintavaltaa, jolloin toimeenpano on luonteeltaan täysin automaattista ja perustuu yksinomaan Euroopan unionin lainsäädäntöön eikä edellytä välissä olevien sääntöjen soveltamista (tuomio 5.5.1998, Glencore Grain v. komissio, C404/96 P, EU:C:1998:196, 42 kohta ja tuomio

24.3.1994, Air France v. komissio, T-3/93, EU:T:1994:36, 80 kohta), ja siltä osin kuin tämä toimi koskee kantajaa erikseen, minkä osalta sillä on vaikutettava kantajan oikeudelliseen asemaan sille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella se erottuu kaikista muista ja se voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu (ks. vastaavasti tuomio 15.7.1963, Plaumann v. komissio, 25/62, EU:C:1963:17, s. 223).

31 Nyt käsiteltävässä asiassa riidanalaisella asetuksella tehdään TR:n 7.11.2012 esittämät lopulliset sitoumukset velvoittaviksi asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio nimittäin tutki TR:n asettamien RIC-koodeja koskevien rajoitusten vaikutuksia ja totesi tutkinnan perusteella, että kyseisillä rajoituksilla oli haitallisia vaikutuksia kilpailuun, koska ne estivät TR:n asiakkaita vaihtamasta palveluntarjoajaa ja näin ollen rajoittivat kilpailijoiden kykyä tulla markkinoille tai harjoittaa kilpailua palveluidensa laadun perusteella. Lopullisissa sitoumuksissa, joiden tarkoituksena on helpottaa sitä, että TR:n asiakkaat voivat vaihtaa käyttämään kilpailevien yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajien palveluja, suljetaan nimenomaisesti pois se mahdollisuus, että nämä kilpailevat palveluntarjoajat saisivat tehdä ERL-lisenssisopimuksen ja kehittäjälisenssisopimuksen. Koska riidanalaisella päätöksellä vähennetään kantajan mahdollisuuksia tehdä tällaisia sopimuksia, sillä on suoria vaikutuksia kantajan oikeudelliseen asemaan.

32 Siitä, koskeeko päätös kantajaa erikseen, on todettava, että kantaja pyysi kokouksia komission kanssa 5. 3 ja 16.6.2010 päivätyillä kirjeillään. Näiden pyyntöjen perusteella ensimmäinen kokous pidettiin 27.7.2010. Tämän jälkeen sekä komission että kantajan pyynnöstä pidettiin muita kokouksia ja puhelinkeskusteluja vuosien 2010 ja 2012 välisenä aikana. Komission 18.4.2012 esittämän pyynnön seurauksena kantaja toimitti kyseessä olevien puhelinkeskustelujen ja kokousten pöytäkirjojen versiot, jotka eivät sisällä luottamuksellisia tietoja. Kantaja reagoi myös TR:n ehdottamiin sitoumuksiin ja esitti huomautuksiaan niistä puhelinkeskusteluissa, kokouksissa, sähköposteissa ja vastauksissa komission muodollisiin tietopyyntöihin.

33 Lisäksi on niin, että vaikka kantajan nimeä ei mainita nimenomaisesti riidanalaisessa päätöksessä, tämän päätöksen tekemiseen johtaneesta hallinnollisesta menettelystä ilmenee, että komissio otti huomioon kantajan tekemät huomautukset.

34 On huomautettava, että kantaja osallistui menettelyyn aktiivisesti paitsi omasta aloitteestaan, myös komission aloitteesta, joka pyysi kantaja muun muassa esittämään huomautuksensa eri markkinaolosuhteista sekä ehdotetuista sitoumuksista, mikä tapahtui muutoin kuin asetuksen N:o 1/2003 27 artiklan 4 kohdan mukaisten markkinatutkimusten, joihin kantaja myös osallistui, puitteissa. Tästä seuraa, että kantaja osallistui menettelyyn aktiivisesti. Vaikka on totta, ettei pelkkä osallistuminen menettelyyn todellakaan riitä yksinään osoittamaan, että päätös koskee kantajaa erikseen, pitää kuitenkin paikkansa, että aktiivinen osallistuminen hallinnolliseen menettelyyn on sellainen seikka, joka on säännönmukaisesti otettu kilpailualan ja myös asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan nojalla sitoumuksia koskevan erityisalan oikeuskäytännössä huomioon seikkana, joka yhdessä muiden erityisten olosuhteiden kanssa osoittaa, että kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset ovat täyttyneet (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 28.1.1986, Cofaz ym. v. komissio, 169/84, EU:C:1986:42, 24 ja 25 kohta; tuomio 31.3.1998, Ranska ym. v. komissio, nk. Kali & Salz, C-68/94 ja C-30/95, EU:C:1998:148, 54–56 kohta ja tuomio 3.4.2003, BaByliss v. komissio, T-114/02, EU:T:2003:100, 95 kohta).

35 Tältä osin on todettava, että nyt käsiteltävässä asiassa tällainen erityinen olosuhde muodostuu siitä, että päätös vaikuttaa kantajan asemaan kyseessä olevilla markkinoilla. Unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee nimittäin, että kantaja toimii TR:n tapaan yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen markkinoilla, joille on ominaista kilpailijoiden rajoitettu määrä ja joilla TR:llä on määräävä asema. Tästä voidaan päätellä, että TR:n määräävässä asemassa olevana yrityksenä käyttämillä rajoittavilla toimilla, kuten niillä, jotka ovat komission ennakkoarvioinnin kohteena, voi olla huomattavia haitallisia vaikutuksia kantajan toimintaan.

36 Kaiken edellä esitetyn perusteella päätös koskee kantaa myös erikseen. Käsiteltävä kanne on näin ollen otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

37 Kanteensa tueksi kantaja vetoaa neljään kanneperusteeseen:

— ensimmäisen kanneperusteen mukaan komissio teki ilmeisen arviointivirheen, kun se hyväksyi sitoumuksia, jotka eivät olleet omiaan ratkaisemaan kilpailuongelmia, joista se ilmoitti TR:lle ennakkoarvioinnissaan

— toisen kanneperusteen mukaan komissio rikkoi asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan 1 kohtaa, kun se hyväksyessään sitoumuksia, jotka eivät olleet omiaan ratkaisemaan kilpailuongelmia, ylitti sille kyseisen artiklan nojalla myönnetyn toimivallan ja näin ollen toimi ultra vires

— kolmannen kanneperusteen mukaan komissio loukkasi suhteellisuusperiaatetta

— neljännen kanneperusteen mukaan komissio laiminlöi perusteluvelvollisuutensa, kun se ei selittänyt, miksi lopulliset sitoumukset ratkaisivat yksilöidyt kilpailuongelmat.

38 Aluksi on muistutettava, että asetuksen N:o 1/2003 9 artiklasta ilmenee, että jos komissio aikoo tehdä päätöksen, jossa rikkominen määrätään lopetettavaksi, se voi määrätä asianomaisten yritysten esittämät sitoumukset velvoittaviksi, jos niillä voidaan poistaa komission ennakkoarvioinnissaan määrittelemät huolenaiheet.

39 Asetuksella N:o 1/2003 käyttöön otetulla uudella järjestelyllä pyritään varmistamaan unionin kilpailusääntöjen tehokas soveltaminen tekemällä päätöksiä, joilla osapuolten ehdottamat sitoumukset, joita komissio pitää tarkoituksenmukaisina havaitsemiensa kilpailuongelmien ratkaisemiseksi mahdollisimman nopeasti, tehdään velvoittaviksi sen sijaan, että rikkominen todetaan muodollisesti. Mainitun asetuksen 9 artiklan taustalla ovat erityisesti prosessiekonomiset syyt, ja sen perusteella yritykset voivat osallistua menettelyyn täysimääräisesti ehdottamalla ratkaisuja, jotka niistä näyttävät tarkoituksenmukaisimmilta ja sopivimmilta mainittujen komission huolenaiheiden poistamiseksi (tuomio 29.6.2010, komissio v. Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, 35 kohta).

40 Tässä yhteydessä komissiolla on laaja harkintavalta hyväksyä tai hylätä sitoumuksia (tuomio 29.6.2010, komissio v. Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, 94 kohta).

41 On lisäksi muistutettava, että koska komission on suoritettava tutkimus, joka edellyttää monien taloudellisten tekijöiden huomioon ottamista, kuten tulevaisuuteen suuntautuva tutkimus, jossa arvioidaan kyseessä olevan yrityksen ehdottamien sitoumusten asianmukaisuutta, sillä on myös tässä harkintavaltaa, joka unionin yleisen tuomioistuimen on otettava huomioon valvontaansa harjoittaessaan. Tämän vuoksi harjoittaessaan tällaisia monitahoisia taloudellisia tilanteita koskevaa rajallista valvontaa unionin tuomioistuin ei voi korvata komission arviointia omalla taloudellisella arvioinnillaan (tuomio 29.6.2010, komissio v. Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, 67 kohta ja tuomio 11.9.2014, CB v. komissio, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 46 kohta).

42 Kuten unionin tuomioistuin on todennut useaan otteeseen sellaisten alojen osalta, jotka edellyttävät monitahoisia arviointeja, kuten kilpailuoikeuden osalta, komissiolla oleva harkintavalta ei tarkoita sitä, että unionin tuomioistuinten pitäisi pidättäytyä valvomasta sitä, miten komissio on tulkinnut taloudellisluonteisia seikkoja (tuomio 15.2.2005, komissio v. Tetra Laval, C-12/03 P, EU:C:2005:87, 39 kohta; tuomio 10.7.2008, Bertelsmann ja Sony Corporation of America v. Impala, C-413/06 P, Kok., EU:C:2008:392, 145 kohta ja tuomio 11.9.2014, CB v. komissio, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 46 kohta). Tässä oikeuskäytännössä esitettyjen periaatteiden mukaan unionin tuomioistuinten on nimittäin paitsi

tutkittava esitettyjen todisteiden aineellinen paikkansapitävyys, luotettavuus ja johdonmukaisuus myös tarkistettava, sisältävätkö nämä todisteet kaikki ne merkitykselliset seikat, jotka on otettava huomioon monitahoisen tilanteen arvioinnissa, ja voivatko kyseiset todisteet tukea päätelmiä, jotka niistä on tehty (ks. tuomio 11.9.2014, CB v. komissio, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 11.12.2013, Cisco Systems ja Messagenet v. komissio, T-79/12, EU:T:2013:635, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.5.2015, Niki Luftfahrt v. komissio, T-162/10, EU:T:2015:283, 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi, että vaikka asetuksen N:o 1/2003 7 ja 9 artiklan nojalla tehdyt päätökset kuuluvat suhteellisuusperiaatteen soveltamisalaan, periaatetta sovelletaan kuitenkin eri tavalla sovellettavan säännöksen mukaan.

44 Mainituilla säännöksillä pyritään nimittäin erilaisiin päämääriin. Asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan tarkoituksena on poistaa komission ennakkoarvioinnissaan esiin nostamat huolenaiheet, kun taas kyseisen asetuksen 7 artiklan tarkoituksena on lopettaa todettu rikkominen (tuomio 29.6.2010, komissio v. Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, 46 kohta).

45 Tämän vuoksi sitoumusten oikeasuhteisuuden osalta komissio tarkastaa asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan mukaisen menettelyn yhteydessä, ovatko sitoumukset ”riittäviä” ja voidaanko sen huolenaiheet poistaa ”asianmukaisesti”, ottaen huomioon asian olosuhteet, eli huolenaiheiden vakavuus, niiden laajuus ja kolmansien edut (tuomio 29.6.2010, komissio v. Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, 41 ja 61 kohta).

46 Kaiken edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuimen valvonnan on rajoituttava sen tarkastamiseen, onko komission toteuttama arviointi ilmeisen virheellinen, ja tällöin on noudatettava edellä 40–45 kohdassa mainittuja periaatteita.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee ilmeistä arviointivirhettä

47 Kantaja väittää ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä, ettei lopullisilla sitoumuksilla voida lopettaa tai rajoittaa merkittävästi yksilöityä väärinkäyttöä eikä poistaa ilmoitettuja kilpailuongelmia. Riidanalaista päätöstä rasittaa kantajan mukaan näin ollen ilmeinen arviointivirhe.

48 Kantaja huomauttaa, että sekä ”sallitun asiakkaan” käsitteessä, joka sisältyy ERL-lisenssiin, että ”kolmansina osapuolina olevien kehittäjien” käsitteessä, joka sisältyy kehittäjälisenssiin, suljetaan pois kilpailevat palveluntarjoajat. Sitoumusten mukaan kilpailevat yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajat eivät myöskään voi itse käsitellä RIC-koodeja sallitun lisenssinhaltijan lukuun. Näin ollen yhteisöjä, joilla – kuten kantajalla – on tarvittava kapasiteetti, taito ja motiivi tarjota kilpailevia palveluja, estetään suoraan tekemästä sitä. Kyseessä olevan lisenssisopimuksen mukaan se koskee ainoastaan lisenssien myöntämistä asiakkaille, jotka voivat käyttää RIC-koodeja kehittääkseen itse tai kolmansina osapuolina olevien kehittäjien välityksellä keinoja käyttää palveluja, jotka voisivat kilpailla TR:n tarjoamien palvelujen kanssa.

49 Tältä osin on todettava ensinnäkin, että kantaja katsoo, etteivät yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajat kykene tarjoamaan TR:n asiakkaille tehokasta palveluntarjoajan vaihtamispalvelua, sillä ne eivät voi tarjota täysin yhdennettyä kilpailevaa palvelua, koska ne suljetaan ERL-lisenssin ja kehittäjälisenssin ulkopuolelle. Toiseksi sen todennäköisyys, että kolmansina osapuolina olevat kehittäjät loisivat vastaavuustaulukoita, on kantajan mukaan teoreettinen ja erittäin pieni. Kolmanneksi kantajan mukaan vastuu palveluntarjoajan vaihtamisesta ja sen kustannukset tulevat kokonaisuudessaan TR:n asiakkaiden kannettavaksi, vaikka on ilmeisen epätodennäköistä, että ne vaihtavat palveluntarjoajaa tällaisen vaihtamisen kustannusten ja monimutkaisuuden, sen vaatimien järjestelmien muuttamistöiden ja kolmansien osapuolten kanssa käytävien ylimääräisten neuvotteluiden, yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen markkinoiden luonteen ja

kolmannen osapuolen vastaavuustaulukon käyttämiseen liittyvien kustannusten ja sen monimutkaisuuden vuoksi. Neljänneksi TR:n asiakkaat eivät kantajan mukaan voi työskennellä muuntotyökalun, jonka on kehittänyt kolmas osapuoli eikä kilpailija, avulla, sillä näiden työkalujen on oltava erittäin nopeita ja luotettavia. Kolmannen osapuolen käyttäminen olisi riski koodien vastaavuustaulukoiden luomisen johdonmukaisuudelle ja täsmällisyydelle. Mahdollinen yhteistyö kolmantena osapuolena olevan kehittäjän kanssa vastaavuustaulukon luomisessa olisi tehotonta sen vuoksi, ettei RIC-koodeja koskevia vaadittavia tietoja voida vaihtaa. Viidenneksi syy siihen, etteivät kilpailevat yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajat voi tarjota vastaavaa palvelua, liittyy myös siihen, että ”ketjutetut RIC-koodit” (keino saada käyttöoikeus välineryhmään käyttämällä yhtä ainoaa tunnusta) on suljettu pois TR:n tarjoamista lisensseistä, vaikka pankit ja rahoituslaitokset tarvitsevat ketjutettujen RIC-koodien käyttöoikeutta, sillä kyseessä on yksi tärkeimmistä keinoista päästä käsiksi tietoihin. Sen vuoksi, että sitoumusten mukaan saatavilla ovat ainoastaan perustavanlaatuisimmat tiedot, muun palveluntarjoajan ei ole mahdollista muodostaa uudelleen näitä ketjuja tai muodostaa vastaavuustaulukoita saamatta käyttöoikeutta taustalla oleviin tietoihin. Lopuksi kantaja huomauttaa, että sen tietääkseen yksikään TR:n asiakas ei ole käyttänyt kilpailevaa yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajaa. Jos oletetaan, että suuri määrä yhtiöitä pyrkisi saamaan ja käyttämään lisenssejä, tästä olisi markkinoilla todisteita. Kantajan mukaan näin ei ole, joten se toistaa, kuten jo hallinnollisen menettelyn kuluessa todettiin, että tällaiset siirtymiset toiselle palveluntarjoajalle ovat erittäin epätodennäköisiä.

50 Komissio väittää ensimmäiseksi, että ERL-lisenssi, jolla TR:n asiakkaille annetaan mahdollisuus käyttää RIC-koodeja etsiäkseen tietoja muiden palveluntarjoajien syötteistä ilman, että niiden pitää muuttaa sovelluksiaan, riittää vastaamaan sen huolenaiheisiin, jotka koskevat RIC-koodien käyttörajoituksia palveluntarjoajaa vaihdettaessa. Toiseksi komissio katsoo, että myös kehittäjälisenssi, jolla kolmantena osapuolena oleville kehittäjille annetaan mahdollisuus luoda ja ylläpitää RIC-koodien ja muiden palveluntarjoajien koodijärjestelmien vastaavuustaulukkoa, riittää vastaamaan sen huolenaiheisiin, jotka koskevat RIC-koodien käyttörajoituksia tällaisia taulukoita luotaessa. Komissio korostaa esimerkinomaisesti ERL-lisenssin ja kehittäjälisenssin eri lausekkeita ja ehtoja, joilla on tarkoitus helpottaa palveluntarjoajan vaihtamista. Tässä yhteydessä komissio mainitsee, että ERL-lisenssi myönnetään maailmanlaajuisesti sallitulle asiakkaalle edellyttäen, että se harjoittaa todellista liiketoimintaa ETA:ssa, että ERL-lisenssi myönnetään pysyvästi edellyttäen, että sallittu asiakas on pyytänyt sitä viiden vuoden kuluessa palvelun alkamispäivästä, että sallittu asiakas voi lisätä tai vähentää milloin tahansa sallittujen RIC-koodien määrää liiketaloudellisen tarpeensa mukaan ja että TR tarjoaa sallitulle asiakkaalle sallittujen RIC-koodien säännöllisiä päivityksiä sekä vastaavuustietoja, joita tarvitaan taustalla olevien reaaliaikaisten markkinatietojen yhdenmukaiseksi yksilöimiseksi.

51 Komissio väittää, ettei mikään kantajan esittämistä väitteistä muuta toteamusta, jonka mukaan lopulliset sitoumukset riittävät vastaamaan sen huolenaiheisiin.

52 Komissio väittää tältä osin, että kilpailija voi toimia yhteistyössä kolmantena osapuolena olevan kehittäjän kanssa tarjotakseen TR:n asiakkaille henkilökohtaisen ja täysin integroidun palveluntarjoajan vaihtamispalvelun; koska kullakin TR:n asiakkaalla on yleensä omanlaisensa tietotekninen arkkitehtuuri, on väistämätöntä, että kunkin asiakkaan on toteutettava muutostöitä ja otettava näin ollen vastuulleen tiettyjä kustannuksia, jos se päättää vaihtaa yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajaa; TR:n suurimmat asiakkaat ovat maailmanlaajuisia rahoituslaitoksia, joilla on tarvittava asiantuntemus ja taloudelliset resurssit palveluntarjoajan vaihtamiseksi, jos ne katsovat sen olevan niiden liiketaloudellisessa intressissä; yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajien ja kolmansina osapuolina olevien kehittäjien välinen yhteistyö voi mahdollistaa mittakaavaetuja; ei ole mitään syytä uskoa, etteivät kolmansina osapuolina olevien kehittäjien luomat vastaavuustaulukot olisi luotettavia tai että ne olisivat hitaampia TR:n palvelun käyttämiseen verrattuna; ja ketjutettuja RIC-koodeja koskevat väitteet esitettiin ensimmäisen kerran vastauskirjelmässä eivätkä ne perustu oikeudellisiin seikkoihin tai tosiseikkoihin, jotka ovat tulleet ilmi hallinnollisen menettelyn tai oikeudenkäyntimenettelyn aikana, ja ne on näin ollen jätettävä tutkimatta, ja ne ovat joko tapauksessa perusteettomia. Komissio huomauttaa lopuksi, että koska ERL-lisenssi ja kehittäjälisenssi on otettu

käyttöön vasta 20.6.2013 ja koska palveluntarjoajan vaihtaminen on monitahoinen ja pitkä prosessi, ei ole yllättävää, ettei tätä vaihtamista ole vielä tapahtunut näiden lisenssisopimusten käyttöönoton ja kannekirjelmän jättämisen välisenä aikana.

53 Aluksi siitä, voidaanko väitteet, jotka koskevat ketjutettuja RIC-koodeja ja kunkin RIC-koodin osalta esitettyjen kuvailevien tietojen rajoittamista, ottaa tutkittaviksi, on muistutettava, että 2.5.1991 annetun unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdasta ja 48 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että kannekirjelmässä on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista ja että asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu asian käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin.

54 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kanneperuste tai perustelu, jolla laajennetaan aikaisemmin – nimenomaisesti tai implisiittisesti – kannekirjelmässä esitettyä perustetta ja jolla on läheinen yhteys tähän perusteeseen, on kuitenkin otettava tutkittavaksi (tuomio 19.9.2000, Dürbeck v. komissio, T-252/97, EU:T:2000:210, 39 kohta ja tuomio 30.9.2003, Cableuropa ym. v. komissio, T-346/02 ja T-347/02, EU:T:2003:256, 111 kohta).

55 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että – toisin kuin komissio väittää – tällä kanneperusteella laajennetaan kannekirjelmässä esitettyä ensimmäistä kanneperustetta, jonka mukaan komissio teki ilmeisen arviointivirheen arvioidessaan lopullisia sitoumuksia. Tältä osin on todettava, että kannekirjelmä sisälsi pitkiä perusteluja lopullisten sitoumusten epäasianmukaisuudesta. Näin ollen vastauskirjelmän sisältämät väitteet, joiden mukaan lopulliset sitoumukset eivät ole riittäviä poistaakseen komission huolenaiheet kyseisissä sitoumuksissa olevien puutteiden, kuten sen, etteivät ne sisällä ketjutettuja RIC-koodeja koskevaa sääntöä, vuoksi, otetaan tutkittaviksi.

56 Ensimmäisen kanneperusteen aineellisesta tutkinnasta on tämän jälkeen todettava, kuten edellä 41 kohdassa on jo huomautettu, että kun otetaan huomioon harkintavalta, joka komissiolla on tarkastaessaan ehdotettujen sitoumusten asianmukaisuutta, unionin yleisen tuomioistuimen rooli rajoittuu sen tarkastamiseen, ettei komissio ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä. Tarkemmin ottaen tämän tuomioistuinvalvonnan puitteissa on vahvistettava, ovatko TR:n ehdottamat sitoumukset, joiden on siis vastattava riittävästi komission ennakkoarvioinnissaan toteamiin huolenaiheisiin, asianmukaisia näiden huolenaiheiden kannalta.

57 Päätöksen, jolla sitoumukset tehdään velvoittaviksi, laillisuuden valvonta on lisäksi toteutettava komission huolenaiheiden eikä kilpailijoiden sitoumusten sisällöstä esittämien vaatimusten valossa.

58 Näin ollen komission ennakkoarvioinnissaan ilmaisemiin huolenaiheisiin nähden asianmukainen arviointiperuste on se, ovatko sitoumukset riittäviä vastatakseen asianmukaisesti kyseisiin huolenaiheisiin, joiden tarkoituksena on nyt käsiteltävässä asiassa tehdä asiakkaille helpommaksi vaihtaa palveluntarjoajaa.

59 Se, että kyseiset huolenaiheet voitaisiin poistaa sisällyttämällä TR:n kilpailijat lisenssiehtoihin, kuten kantaja ehdottaa, ei sellaisenaan merkitse sitä, että riidanalaista päätöstä rasittaisi ilmeinen arviointivirhe, eikä se, että myös muita sitoumuksia olisi voitu hyväksyä tai että ne olisivat olleet kilpailun kannalta jopa suotuisampia, voi johtaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseen, kunhan komissio saattoi perustellusti todeta, että riidanalaisessa päätöksessä mainituilla sitoumuksilla voitiin hälventää ennakkoarvioinnissa yksilöidyt huolenaiheet.

60 On huomautettava, että riidanalaisella päätöksellä pannaan täytäntöön TR:n, jonka toiminta nosti esiin kilpailua koskevia huolenaiheita, ehdottamia eri sitoumuksia ja että kantaja katsoo komission tehneen ilmeisen arviointivirheen tekemällä velvoittaviksi sitoumuksia, jotka eivät vastaa riittävällä tavalla kyseisiin huolenaiheisiin.

61 On hylättävä kantajan väite, jonka mukaan kilpailijat eivät kykene tarjoamaan tehokasta palveluntarjoajan vaihtopalvelua sen vuoksi, etteivät ne voi tarjota täysin integroitua palvelua, koska ne on suljettu kyseessä olevien lisenssisopimusten ulkopuolelle.

62 On nimittäin muistutettava, että komission mainitsemat huolenaiheet koskivat TR:n asiakkaille asetettuja rajoituksia ja sitä, että kolmansia osapuolia estettiin luomasta eri koodien vastaavuustaulukoita, mikä aiheutti merkittäviä esteitä palveluntarjoajan vaihtamiselle. Komission hyväksymät sitoumukset koskevat siis olennaisilta osin asiakkaille annettuja mahdollisuuksia vaihtaa palveluntarjoajaa omin avuin tai yhteistyössä kolmansina osapuolina olevien kehittäjien kanssa. Komissio arvioi tältä osin, että kilpailuongelmat voidaan ratkaista vaatimalla TR:ltä ratkaisuja, ei sen kilpailijoiden kohtelun vaan sen asiakkaiden ja kolmansien osapuolten kohtelun osalta. Tämä toteamus, jonka mukaan sitoumukset kohdistuvat ensisijaisesti asiakkaisiin ja kolmansina osapuolina oleviin kehittäjiin, perustuu viimeksi mainituille annettuihin mahdollisuuksiin tehdä yhteistyötä ja auttaa toisiaan vastaavuustaulukoiden luomisessa TR:n tarjoamien lisenssien avulla. TR:n asiakkaat voivat myös käyttää kolmansina osapuolina olevia kehittäjiä, jotka ovat tehneet kilpailevien palveluntarjoajien kanssa yhteistyösopimuksen, joka käsittää vastaavuustaulukoiden suunnittelua, toteuttamista, ylläpitoa, markkinointia ja huoltopalvelua koskevan yhteistyön. TR:n asiakkaille tarjotaan siis erilaisia, niiden infrastruktuurin suhteen sisäisiä tai ulkoisia vaihtoehtoja palveluntarjoajan vaihtamiseksi.

63 Hyväksymällä kyseiset sitoumukset komissio arvioi, että sen esittämien huolenaiheiden ratkaisemiseksi TR:n kilpailijoita ei ollut tarpeen sisällyttää lisenssiehtoihin. Kuten riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, komissio katsoi lisäksi sen, että TR:n kilpailijoille annetaan lupa käyttää RIC-koodeja, ylittäneen sen, mikä oli tarpeen sen huolenaiheiden ratkaisemiseksi. Kun otetaan huomioon unionin yleisen tuomioistuimen edellä 62 kohdassa esittämät toteamukset, komissio ei ole tehnyt tältä osin ilmeistä arviointivirhettä.

64 On hylättävä myös kantajan väitteet, joiden mukaan sen todennäköisyys, että kolmansina osapuolina olevat kehittäjät loisivat vastaavuustaulukoita, on erittäin pieni ja teoreettinen ja kolmansien osapuolien luomat vastaavuustaulukot eivät ole tarpeeksi luotettavia ja nopeita.

65 Vaikka ei ole tarpeen muistuttaa eri vaihtoehdoista, joita kolmansina osapuolina olevilla kehittäjillä on laatiessaan vastaavuustaulukoita ja jotka lisäävät laatimisen todennäköisyyttä, on todettava, että kantaja ei esitä väitteidensä, joiden mukaan nämä taulukot eivät olisi luotettavia ja nopeita, tueksi konkreettisia perusteluja. Tämän vuoksi ne voidaan jo hylätä.

66 Mikäli asiakas vaatisi luotettavuustakuuta, kolmantena osapuolena oleva kehittävä ja kilpaileva palveluntarjoaja voivat sopia takuun myöntämisestä tälle asiakkaalle, eikä tätä mahdollisuutta ole suljettu pois sitoumuksissa kehittäjälisenssin 1.3 kohdan c alakohdan iii alakohdan sisältämän lausekkeen mukaan. Näin ollen on täysin mahdollista vastata asiakkaan mahdollisiin huoliin, jotta tämä saa varmuuden pyrkiessään palveluntarjoajan vaihtamiseen. Sen lisäksi, että TR:n asiakkaat voivat tehdä ERL-lisenssisopimuksen vaihtaakseen yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajan kaikkien sovellustensa osalta, ne voivat valita vähintään 12 kuukauden ajalle myös osittaisen vaihtamisen. Asiakas voi tällaisen osittaisen vaihtamisen ansiosta arvioida kilpailevan tietolähteen luotettavuutta käyttämällä samanaikaisesti sekä sovelluksia, jotka käyttävät TR:n tietolähdettä, että muita sovelluksia, jotka käyttävät kilpailevaa tietolähdettä, ja tämä mahdollisuus tekee palveluntarjoajan vaihtamisen asiakkaalle helpommaksi.

67 Myöskään väitettä, jonka mukaan TR:n asiakkaat vastaisivat vaihtamisesta ja kaikista sen kustannuksista, ei voida hyväksyä. On muistutettava, että komission huolenaiheet koskivat lähinnä rajoituksia, joita TR:n asiakkaille oli asetettu RIC-koodien käytön osalta. Kyseisissä rajoituksissa niitä kiellettiin löytämästä tietoja kilpailevien palveluntarjoajien syöttöpalveluista käyttämällä RIC-koodeja edes vastaavuustaulukoiden avulla. Sen vuoksi, että RIC-koodit sisältyivät asiakkaiden tietojenkäsittelysovelluksiin, näiden sovellusten uudelleenohjelmointi olisi tarpeen, kun kyseiset

asiakkaat haluavat vaihtaa palveluntarjoajaa, ja tämä palveluntarjoajan vaihtaminen aiheuttaa TR:n asettamia rajoituksia sovellettaessa tosiasiallisesti käytetyn symbolijärjestelmän muuttamisen. Asiakkaat pitävät tätä sovellusten muuttamisprosessia pitkänä ja kalliina. Komission toteuttamista markkinatutkimuksista, joiden tulokset on sisällytetty ennakkoarviointiin, nimittäin ilmenee, että suurin osa muutoskustannuksista johtuu koodien muuntamisesta. Näitä kustannuksia on joskus vaikea arvioida, koska kullakin asiakkaalla on omanlaisensa tietojenkäsittelyarkkitehtuuri. Komissio totesi kuitenkin ennakkoarvioinnissaan, että asiakkaat, jotka olivat arvioineet muutoskustannuksia yksityiskohtaisesti, pitivät niitä niin suurina, että ne voivat kannustaa olemaan vaihtamatta palveluntarjoajaa. Vastauksena näihin huolenaiheisiin TR tarjosi siis asiakkaille ja kolmansina osapuolina oleville kehittäjille mahdollisuutta luoda vastaavuustaulukoita RIC-koodien ja uuden palveluntarjoajan käyttämän symbolijärjestelmän välillä, jolloin sovellusten muuttaminen ei ole enää tarpeen. Nämä sitoumukset ovat siis todellinen edistysaskel TR:n asiakkaille, joille ei enää aiheudu liian suuria kustannuksia palveluntarjoajan vaihtamisesta, koska tietojenkäsittelysovelluksia ei tarvitse muuttaa merkittävästi. Vaikka se, että asiakas ottaa käyttöön vastaavuustaulukon joko sisäisesti tai kolmantena osapuolena olevan kehittäjän avulla, on myös omiaan aiheuttamaan kustannuksia, on muistutettava, että sitoumusten tarkoituksena ei ole kustannusten poistaminen kokonaan vaan se, että palveluntarjoajan vaihtamisesta tulee helpompaa, koska kustannukset ovat kohtuulliset.

68 Lisäksi on todettava, että tietojenkäsittelyjärjestelmien ja -sovellusten muuttaminen on joka tapauksessa omiaan aiheuttamaan kuluja, joista asiakkaan on vastattava, erityisesti kun otetaan huomioon kunkin asiakkaan omanlaisensa tietojenkäsittelyarkkitehtuuri. Nämä asiakkaat ovat lisäksi yleensä maailmanlaajuisia laitoksia tai yrityksiä, joilla on varaa vastata tällaisista kustannuksista.

69 On todettava komission tapaan myös, että yhdennettyjen reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajien ja kolmansina osapuolina olevien kehittäjien välinen yhteistyö voi saada aikaan mittakaavaetuja. Ne voivat alentaa palveluntarjoajan vaihtamiskustannuksia, mikä voi olla lisäkannustin asiakkaille, mukaan lukien pienet asiakkaat, vaihtaa palveluntarjoajaa.

70 Myöskään väitteet, jotka liittyvät ketjutettuja RIC-koodeja koskevien tietojen puuttumiseen ja kunkin RIC-koodin osalta annettujen kuvailevien tietojen rajoituksiin, minkä vuoksi kilpailevat palveluntarjoajat eivät voi tarjota vastaavaa palvelua, eivät ole perusteltuja. Ensinnäkin tältä osin on huomautettava, ettei hallinnollisen menettelyn aikana kantaja tai mikään muu kolmas osapuoli ole esittänyt pienintäkään huolta sen osalta, että tietyt ketjutetut RIC-koodit on jätetty TR:n tarjoamien lisenssien ulkopuolelle. Ainoat ketjutetut RIC-koodit, joiden osalta huolenaiheita esitettiin hallinnollisen menettelyn aikana, olivat indeksejä, ja lopullisten sitoumusten 2.8 kohdassa olevan lausekkeen ja ERL-lisenssin 1.6 kohdassa olevan lausekkeen mukaan TR:n on annettava indeksejä koskevia tietoja. Toiseksi asiakirja-aineistosta ilmenee, että syy sille, ettei TR:n toimittamissa tiedoissa aina ilmoiteta pörssin antamaa yhtiötunnusta, on se, ettei tämä tunnus ole ainoa varma tapa yksilöidä instrumenttia sen lähteen mukaan. Melko yksinkertaiset rahoitusinstrumentit, kuten pörssikurssit, voidaan yksilöidä joko kyseisen vaihtoalustan, valuutan ja virallisen tunnuksen avulla tai kyseisen vaihtoalustan, valuutan ja kuvauksen avulla. TR:n on annettava nämä tiedot ERL-lisenssin haltijoille lopullisten sitoumusten 2.12 kohdassa olevan lausekkeen mukaisesti. Sama koskee monitahoisempia rahoitusinstrumentteja, kuten pörssin ulkopuolisia instrumentteja, joiden osalta TR:n on annettava pörssin antama yhtiötunnus, jos se on ainoa keino yksilöidä ne.

71 Kun huomioon ei oteta edellä 13 kohdassa mainittua riitojenratkaisumenettelyä, jossa sitoumusten valvonnasta vastaavalla toimitsijamiehellä on tietty tehtävä, lopullisten sitoumusten 6 kohdan f alakohdan sisältämässä lausekkeessa määrätään nimenomaisesti, että kyseinen toimitsijamies edesauttaa ratkaisemaan riidat, jotka liittyvät TR:n antamia tietoja koskeviin tietopyyntöihin. Jos pörssin antama yhtiötunnus on todellakin ainoa keino yksilöidä taustalla olevat reaaliaikaiset markkinatiedot, valvonnasta vastaava toimitsijamies kykenee ilmoittamaan siitä TR:lle.

72 Yhteenvetona on todettava, että kysymykseen siitä, onko riidanalaisessa päätöksessä arvioitu oikein, että TR:n ehdottamilla sitoumuksilla voidaan poistaa komission huolenaiheet, on vastattava myöntävästi. Kanneperuste, jonka mukaan päätöstä rasittaa ilmeinen arviointivirhe, on näin ollen hylättävä.

73 Kantajan väitteestä, jonka mukaan tähän mennessä yhtään palveluntarjoajan vaihdosta ei ole tehty, mikä osoittaa, etteivät sitoumukset ole tehokkaita, on huomautettava, että komission tutkinta, kuten keskittymien valvontamenettelyssä, suuntautuu tulevaisuuteen. Sen on tehtävä päätös, joka on luonteeltaan ennustus ja jossa se arvioi, miten markkinat käyttäytyvät tulevaisuudessa, kun sitoumukset pannaan täytäntöön. Kuten on jo todettu, komissio ei ole tehnyt ilmeistä virhettä arvioidessaan, että lopullisilla sitoumuksilla voidaan vastata esitettyihin huolenaiheisiin. Ovatpa lopulliset sitoumukset sillä välin vaikuttaneet konkreettisesti kyseisiin markkinoihin tai eivät, se ei voi tehdä pätemättömäksi riidanalaisen päätöksen tekohetkellä esitettyä toteamusta siitä, että ne ovat sellaisenaan riittäviä mainittujen kilpailuongelmien poistamiseksi.

74 Tältä osin on todettava, että komission hyväksymät lopulliset sitoumukset helpottavat palveluntarjoajan vaihtamista, mikäli TR:n asiakas sitä toivoo. Tämä helpottaminen ei kuitenkaan merkitse sitä, että asiakas vaihtaisi välttämättä palveluntarjoajaa, jos tämä asiakas esimerkiksi on tyytyväinen TR:n tarjoamiin palveluihin ja ehtoihin.

75 Edellä esitetyn perusteella ensimmäinen kanneperuste on hylättävä.

Toinen kanneperuste, joka koskee asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan 1 kohdan rikkomista

76 Kantaja myöntää, että asetuksen N:o 1/2003 9 artiklassa annetaan komissiolle valta hyväksyä sitoumuksia, kun niillä voidaan vastata komission esittämiin huolenaiheisiin. Sillä ei ole kuitenkaan valtaa hyväksyä sitoumuksia, joilla ei voida poistaa – tai rajoittaa huomattavasti – esitettyjä huolenaiheita. Hyväksymällä sitoumuksia, joilla ei selvästi vastata esitettyihin huolenaiheisiin, komissio on kantajan mukaan ylittänyt sille kyseisen asetuksen 9 artiklassa myönnetyn toimivallan ja on siis toiminut ultra vires.

77 Komissio ja väliintulija vaativat, että tämä kanneperuste on hylättävä.

78 Kuten edellä 40 kohdassa todetaan, komissiolla on laaja harkintavalta sitoumuksia tutkiessaan. Asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan nojalla aloitetussa menettelyssä komissio on – kuten saman asetuksen johdanto-osan 13 perustelukappaleesta ilmenee – vapautettu velvollisuudesta luonnehtia ja todeta rikkominen, ja sen tehtävänä on ainoastaan tutkia ja mahdollisesti hyväksyä asianomaisten yritysten ehdottamat sitoumukset ottamalla huomioon ongelmat, jotka se on yksilöinyt ennakkoarvioinnissaan, sekä päämäärät, joita se tavoittelee. Komission on harkintavaltaansa käyttäessään hyväksyttävä sitoumukset tutkittuaan ensin, vastaavatko ne esitettyihin huolenaiheisiin. Tältä osin on jo todettu, ettei komissio ollut tehnyt ilmeistä virhettä arvioidessaan kyseessä olevien sitoumusten riittävyyttä, joten väite, jonka mukaan komissio olisi ne hyväksymällä ylittänyt toimivaltansa ja näin ollen toiminut ultra vires, on hylättävä. Ensimmäisen kanneperusteen hylkääminen aiheuttaa siis myös toisen kanneperusteen hylkäämisen.

Kolmas kanneperuste, joka koskee suhteellisuusperiaatteen loukkaamista

79 Kantaja väittää, että riidanalainen päätös on suhteellisuusperiaatteen vastainen, koska ensinnäkin komission hyväksyi epäasianmukaisia sitoumuksia ja toiseksi se ei ottanut huomioon kolmansien osapuolten intressejä.

80 Kantaja viittaa 11.7.2007 annettuun tuomioon Alrosa v. komissio (T-170/06, EU:T:2007:220) ja valituksen perusteella 29.6.2010 annettuun tuomioon komissio v. Alrosa (C-441/07, EU:C:2010:377) ja väittää, että velvollisuus noudattaa suhteellisuusperiaatetta, kun komissio päättää tehdä asetuksen

N:o 1/2003 9 artiklan nojalla annetut sitoumukset velvoittaviksi, merkitsee sitä, että komission toteuttaman toimenpiteen on oltava asianmukainen ja tarpeellinen tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi. Hyväksymällä epäasianmukaisia sitoumuksia komissio on siis kantajan mukaan loukannut tätä periaatetta.

81 Kantajan mukaan suhteellisuusperiaatetta on loukattu myös siksi, ettei komissio ottanut huomioon sitoumusten ennakoitavissa olevaa tehottomuutta kolmansien osapuolten esittämistä huolenaiheista huolimatta, kuten ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä selitettiin.

82 Komissio ja väliintulija vaativat, että tämä kanneperuste on hylättävä.

83 On todettava, että vastauksesta kahteen ensimmäiseen kanneperusteeseen seuraa, että myös kolmas kanneperuste on hylättävä.

84 Suhteellisuusperiaatteen mukaan unionin toimielinten toimilla ei saa ylittää niitä rajoja, jotka johtuvat siitä, mikä on tarpeellista tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi ja tähän soveltuvaa, eli silloin, kun on mahdollista valita usean tarkoituksenmukaisen toimenpiteen välillä, on valittava vähiten rajoittava (tuomio 17.5.1984, Denkavit Nederland, 15/83, EU:C:1984:183, 25 kohta ja tuomio 11.7.1989, Schräder HS Kraftfutter, 265/87, EU:C:1989:303, 21 kohta).

85 Suhteellisuusperiaate on unionin oikeuden yleisenä oikeusperiaatteena unionin toimielinten kaiken toiminnan laillisuuden mittari. Tämän vuoksi tutkittaessa komission toimintaa esiin nousee aina yhtäältä kysymys kyseisen periaatteen noudattamisesta johtuvien velvollisuuksien ulottuvuudesta ja täsmällisistä rajoista sekä toisaalta kysymys tuomioistuinvalvonnan rajoista (ks. vastaavasti tuomio 29.6.2010, komissio v. Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, 36 ja 37 kohta).

86 Kuten edeltävästä kohdasta ilmenee, komissio noudattaa suhteellisuusperiaatetta asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan yhteydessä, kun se ainoastaan tarkastaa, että yhtäältä kyseessä olevat sitoumukset vastaavat sen kyseisille yrityksille ilmoittamiin huolenaiheisiin ja että toisaalta nämä yritykset eivät ole ehdottaneet vähemmän sitovia sitoumuksia, jotka vastaavat näihin huolenaiheisiin yhtä asianmukaisesti.

87 Samoin tuomioistuinvalvonta koskee yksinomaan sitä, onko komission toteuttama arviointi ilmeisen virheellinen.

88 Ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä on jo todettu, ettei komissio tehnyt ilmeistä arviointivirhettä, kun se katsoi, että TR:n ehdottamat lopulliset sitoumukset olivat omiaan vastaamaan komission ennakkoarvioinnissa yksilöimiin huolenaiheisiin.

89 Jos yritykset ehdottavat asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan perusteella sitoumuksia, jotka menevät pidemmälle kuin se, mitä komissio itse voisi vaatia niiltä päätöksessä, jonka se tekisi tämän asetuksen 7 artiklan mukaisesti tarkemman tutkinnan jälkeen, komissio voi hyväksyä ne ja tehdä ne velvoittaviksi. Sillä ei ole kuitenkaan toimivaltaa vaatia niitä asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan mukaisesti.

90 Tästä seuraa, että kolmas kanneperuste on hylättävä.

Neljäs kanneperuste, jonka mukaan perusteluvelvollisuutta on laiminlyöty

91 Kantaja väittää, ettei riidanalaisessa päätöksessä selitetä, millä tavoin lopulliset sitoumukset vastaavat asianmukaisesti kilpailuongelmiin, jotka TR:lle ilmoitettiin ennakkoarvioinnissa, koska näissä sitoumuksissa ei sallita sitä, että kilpailevat reaaliaikaisten tiedonsyöttöpalvelujen tarjoajat tekevät kehittäjälisenssisopimuksen.

92 Kantaja muistuttaa tältä osin todenneensa komissiolle useaan otteeseen riidanalaisen päätöksen tekemiseen johtaneen menettelyn aikana, että sitoumuksissa tarkoitetut lisenssit ovat täysin tehottomia, koska kilpailijat suljetaan pois niiden piiristä. Riidanalaisen päätöksen 6.3 kohdassa komissio mainitsee sen, että tällaisia huolenaiheita on esitetty, muttei kantajan mukaan selitä, miksi näitä arvosteluja ei ole otettu huomioon.

93 Komissio ja väliintulija kiistävät kantajan väitteet.

94 On todettava, ettei kantaja omien sanojensa mukaan kykene riidanalaisen päätöksen perustelujen avulla ymmärtämään, miksi komissio totesi, ettei kilpailijoiden sulkeminen pois sitoumusten piiristä kyseenalaistanut näiden sitoumusten asianmukaisuutta.

95 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 296 artiklassa vaadittujen perustelujen on oltava kyseessä olevan toimenpiteen luonteen mukaisia ja niissä on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmaistava toimielimen toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden. Tätä vaatimusta perusteluvelvollisuuden täyttymisestä on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat erityisesti toimenpiteen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille päätös on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimenpiteen perustelut SEUT 296 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon sen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (ks. tuomio 2.4.1998, komissio v. Sytraval ja Brinks's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 63 kohta ja tuomio 10.7.2008, Bertelsmann ja Sony Corporation America v. Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, 166 ja 178 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

96 Komissio ei ole velvollinen ottamaan kantaa kaikkiin asianomaisten sille esittämiin väitteisiin, vaan sen on ainoastaan esitettävä sellaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joilla on olennainen merkitys päätöksen systematiikan kannalta. Se ei ole varsinkaan velvollinen ottamaan kantaa seikkoihin, jotka eivät mitenkään liity asiaan tai ovat merkityksettömiä tai selvästi toissijaisia (tuomio 15.6.2005, Corsica Ferries France v. komissio, T-349/03, EU:T:2005:221, 64 kohta ja tuomio 16.6.2011, Air liquide v. komissio, T-185/06, EU:T:2011:275, 64 kohta).

97 Kun kyse on päätöksistä, joilla asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan nojalla tehdyt sitoumukset tehdään velvoittaviksi, komissio täyttää perusteluvelvoitteensa esittämällä ne tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joiden perusteella se totesi, että ehdotetut sitoumukset vastasivat asianmukaisesti sen yksilöimiin kilpailuongelmiin siten, ettei jatkotoimille ei ollut enää perusteita.

98 Nyt käsiteltävässä asiassa riidanalaisen päätöksen 48–90 perustelukappaleessa (5.1–6.7 kohta) käsitellään TR:n ehdottamia sitoumuksia ja kolmansien osapuolten reaktioita kyseisiin sitoumuksiin.

99 Niistä ilmenee komission selittäneen yhtäältä syyt sille, miksi sitoumukset vastasivat esitettyihin huolenaiheisiin, ja toisaalta vastaten kolmansien osapuolten huolenaiheisiin, miksi kyseisissä huomautuksissa käsitellyt kysymykset menivät ennakkoarvioinnissa ilmaistuja kilpailuongelmia pidemmälle (riidanalaisen päätöksen 77, 84, 86 ja 89 perustelukappale). Erityisesti kantajan esittämästä arvostelusta on todettava, että riidanalaisen päätöksen 77 perustelukappaleessa mainitaan se, että eräät kolmannet osapuolet ovat katsoneet, että kilpailijoiden pitäisi saada käyttää RIC-koodeja, koska ne voisivat parhaiten luoda vastaavuustaulukoita sekä teknistä tukea. Riidanalaisen päätöksen 78 perustelukappaleesta ilmenee komission katsoneen, että RIC-koodien käyttöoikeuden myöntäminen TR:n kilpailijoille menisi pidemmälle kuin se, mikä oli tarpeen kilpailuongelmien ratkaisemiseksi. Riidanalaisen päätöksen 79 perustelukappaleessa todettiin lisäksi, että ”ehdotettujen sitoumusten nojalla kolmansina osapuolina olevat kehittäjät saavat toimittaa kilpailevia markkinatietoja RIC-koodeihin liittyvien kuvailevien viitetietojen kanssa (muttei RIC-koodeja sellaisinaan), kun kolmansina osapuolina olevat kehittäjät eivät ole kyenneet itse luomaan täydellistä

vastaavuusjärjestelmää” ja että ”tämän tietojenvaihdon avulla kilpailevat palveluntarjoajat voivat luoda vastaavuustaulukon omien viitesymboliensa kanssa, jonka ansiosta kolmantena osapuolena oleva kehittäjä voi kehittää täsmällisen ja tehokkaan vastaavuustaulukon”.

100 Näistä huomautuksista ilmenee, että komissio on noudattanut perusteluvelvollisuuttaan esittämällä selkeästi ja yksiselitteisesti ne tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joiden vuoksi se katsoi, että todennäköisyys näyttää toteen SEUT 102 artiklan rikkominen oli vain melko pieni. Koska unionin yleinen tuomioistuin voi näiden täsmennysten perusteella valvoa tehokkaasti sitä, miten komissio on käyttänyt harkintavaltaansa riidanalaisessa päätöksessä, on pääteltävä, että riidanalaista päätöstä on perusteltu riittävästi tältä osin.

101 Muilta osin on todettava, että vaikka komission on perusteltava antamansa päätös, sen ei tarvitse selittää, miksei se ole tehnyt erilaista päätöstä (ks. vastaavasti 95 ja 96 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö).

102 Siltä osin kuin kantajan väitteet voidaan ymmärtää siten, että niissä arvostellaan lopullisten sitoumusten asianmukaisuutta, on muistutettava, ettei tällainen kysymys koske olennaisten menettelymääräysten rikkomista, mikä aiheuttaisi riidanalaisen päätöksen lainvastaisuuden, vaan sen komission toteuttaman arvioinnin pätevyyttä, joka koskee sitä, ratkaisevatko ehdotetut sitoumukset sen esiin nostamat kilpailuongelmat (ks. vastaavasti tuomio 2.4.1998, komissio v. Sytraval ja Brink’s France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 67 kohta), mitä käsiteltiin jo tämän kanteen ensimmäisen, toisen ja kolmannen kanneperusteen yhteydessä.

103 Tästä seuraa, että neljäs kanneperuste ja näin ollen kanne kokonaisuudessaan on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

104 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

105 Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission ja väliintulijan vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Morningstar, Inc. velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Gratsias Kancheva Wetter

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä marraskuuta 2016.

Allekirjoitukset